

Randaberg kommune

Det kongelige kommunal- og regionaldepartement
Postboks 8012 Dep

0032 OSLO

KOMM. OG REG. DEP	
11 JAN 2005	
04/2771-45	
Ark	013
Avd.	RA / SSA / MAG

Arkivsaknr.
04/01989-006

Arkivkode
002

Avd/Sek/Saksb
KOM/RÅD/PH/KT

Deres ref.

Dato:
12.01.2005

HØRINGSUTTALELSE - NOU 2004:19 DISTRIKTSKOMMISJONENS UTREDNING

Vi viser til høringsbrev av 14. oktober vedlagt Distriktskommisjonens utredning NOU 2004:19 "Livskraftige distrikter og regioner – rammer for en helhetlig og geografisk politikk".

Vi viser videre til at KS har anbefalt medlemmene å gi samlet høringsuttalelse til KRD angående distriktskommisjonens utredning parallelt med høring til KOU 2004:1 Sterke regioner. Medlemmene i KS er oppfordret til å uttale seg om styringsstruktur / forvaltningsmodell allerede innen første høringsfrist 14. januar 2005.

Kommunestyret i Randaberg behandlet saken i møte 05.01.2005, jf. vedlagte utskrift av protokoll. På bakgrunn av dette ønsker Randaberg kommune å avgi uttalelse til utredningen som følger.

Merknader knyttet til fremtidig fylkes- og kommunestruktur, oppgavefordeling og maktfordeling/regionalisering

Opprettelse av et lokalt folkevalgt nivå i stedet for dagens fylkeskommuner

Randaberg kommune er enig i at fremtidens forvaltningsstruktur bør baseres på tre nivåer. Vi mener imidlertid at kommisjonens forslag om å opprette et regionalt folkevalgt nivå til erstatning for dagens fylkeskommuner er basert på et for tynt grunnlag. Det er svært viktig å vurdere konsekvenser av slike strukturendringer før de eventuelt blir besluttet iverksatt. I denne utredningen er det nesten bare fokus på konsekvenser for næringsutvikling. Det er bl.a. behov for en avklaring om hvilken reell myndighet de folkevalgte i det nye nivået skal ha, og konsekvenser for innbyggernes tiltro til og deltakelse i demokratiet. Fylkeskommunen sliter ikke bare med å fungere som "samfunnsutvikler", men også med at innbyggerne ikke er så opptatt av hvem som styrer. Vi er skeptiske til om valgdeltakelse blir bedre selv om en får større enheter.

Randaberg kommune er enig med Distriktskommisjonen i at det er viktig at vi kan jobbe innenfor samordnede styringssignaler. Det er vesentlig at det er samsvar mellom kommunens oppgaver og ressurser, og at kommunen faktisk har handlingsrom nok til å fungere som kommune.

Randaberg kommune er opptatt av at det ikke må være for store avstander mellom de som styrer og de som blir styrt. Vi mener at regionaliseringen av veikontorene er et eksempel på en reform som har ført til dårligere samordning og samarbeid. Det er viktig å ivareta lokalkunnskap og godt samarbeid mellom kommunene og eventuelle nye regioner. For lange kommunikasjons- og beslutningslinjer vil svekke nærheten både for innbyggerne og næringslivet. Dette taler etter vår vurdering imot å ha få regioner. Vi mener at det eventuelt bør vurderes nærmere om Rogaland med noe omland, med sitt store befolkningsgrunnlag, kapitalstyrke og utdanningsmiljø, kan utgjøre en region alene.

Fylkesmannens rolle begrenses

Randaberg kommune er enig i at en eventuell opprettelse av et regionalt folkevalgt nivå må følges opp med at fylkesmannens rolle begrenses til tilsyn og kontroll. Etter vår vurdering er det i dag for mange aktører.

Oppgaver for det regionale folkevalgte nivået og kommunene - nærhetsprinsippet

Randaberg kommune noterer seg at oppgavene som foreslås tillagt et eventuelt nytt regionnivå er viktige regionalpolitiske oppgaver. Men vi stiller spørsmål ved om oppgavespekteret som er tiltenkt et regionnivå favner bredt nok til å vekke engasjement i befolkningen. Vi er tvilende til om oppgaveporteføljen gir rom for å balansere viktige samfunnsinteresser mot hverandre og bidrar til å gi nivået legitimitet.

Vi noterer oss videre at det ikke foreslås å overføre oppgaver fra kommunene til regionene, og slutter oss til dette.

Distriktskommisjonen har lagt til grunn at oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivåene bør bygge på nærhetsprinsippet. Randaberg kommune er enig i dette prinsippet. De oppgavene som kan legges til dagens kommunale nivå, bør legges til kommunene. Vi har merket oss at Distriktskommisjonen mener at det spesielt kan være aktuelt å styrke kommunenes ansvar for arealforvaltning, næringsutvikling og stedsutvikling.

Når det gjelder finansiering av nye oppgaver overført til enten kommunene eller eventuelle nye regioner, må utgangspunktet være at "pengene følger oppgaven".

Kommunestruktur

Kommisjonen foreslår at det skal være færre og større kommuner enn i dag, særlig i tett befolkede strøk, hvor kommunegrenser splitter tett koblede arbeids-, bolig- og serviceområder (ABS-områder).

Randaberg kommune kan ikke slutte seg til dette på generelt grunnlag. Det må foreligge konkrete utredninger som viser at dette vil føre til forbedringer av tjenestene til innbyggerne og vilkårene for næringslivet uten at det på den andre siden fører til tap i forhold til nærhet og et godt lokalsamfunn. Vår oppfatning er at tjenestetilbudet i kommuner på vår størrelse, som ligger i relativt sentrale strøk, er preget av høy kvalitet og brukertilfredshet, og at tilgangen på kvalifisert personell er god.

Vi mener at en må være forsiktig med å fokusere så mye på samfunnsutviklerrollen at innbyggerne som enkeltmennesker blir uteglemt.

Generalistkommuner

Vi slutter oss til at kommunene i framtiden fortsatt bør være generalistkommuner. Vi er imidlertid litt usikre på den avgrensningen som Distriktskommisjonen foretar med generalistkommuner i "demokratisk forstand".

Vi er opptatt av at alle kommunene skal ha likt ansvar for oppgaver, men at det skal være frihet til å løse disse på mest hensiktsmessig måte. Enkelte steder vil dette kunne bety at en kommune med grunnlag i inngått avtale kan tilby tjenester til innbyggere i en annen kommune. Randaberg kommune har i dag ca 23 slike og andre velfungerende samarbeid med nabokommuner. Dette er oppgaver som spenner vidt. Vi kan bl.a. nevne legevakt og VAR. På noen områder løser vi oppgaver for andre kommuner, mens vi innenfor andre områder har avtalt at kommuner leverer til oss. Vi har et godt utviklet samarbeid, også når det gjelder helhetlig planlegging i distriktet.

Vi vil for øvrig fremheve at Distriktskommisjonen på side 88 viser til at det finnes lite dokumentasjon på om samarbeidsløsninger er mer effektive enn sammenslutninger, jf kommisjonens forslag om sammenslåing av kommuner innenfor ABS-områder. Vi mener at dette taler for fortsatt frihet for kommunene til selv å vurdere om det er mest hensiktsmessig og effektivt med endringer i kommunestruktur eller videreutvikling av interkommunalt samarbeid.

Prosess

Distriktskommisjonen sier følgende om den videre prosess i forhold til forvaltningsstruktur: *"Staten bør spille en aktiv rolle i omstrukturingsprosessen. Dette kan innebære utforming av gode incentiver, god dialog med berørte parter og fastlegging av et tidsløp før endringer skal skje. Av flere grunner er det avgjørende at prosessen ikke drar ut i tid. I løpet av neste stortingsperiode bør innholdet i eventuelle reformer være avklart."*

Kommisjonen har ikke brukt så mye ressurser på å vurdere økonomiske og administrative konsekvenser av sine forslag. Den sier bl.a. følgende: *"I tillegg er det fremmet forslag om grunnleggende endringer i det norske styringssystemet, som det knapt er mulig å vurdere de samlede konsekvensene av"*.

Randaberg kommune mener at det er svært viktig å vurdere konsekvenser av strukturendringer før de eventuelt blir besluttet iverksatt. Uttalelsen fra kommisjonen om at endringer må skje fort henger etter vår vurdering dårlig sammen med uttalelsen om vanskelighetene med å vurdere konsekvenser. Vi vil igjen understreke viktigheten av at det, spesielt for kommunenivået, foreligger konkrete utredninger som viser fordeler og ulemper ved strukturendringer. Samfunnsutviklerrollen og fokuset på næringslivets kår må ikke gå på bekostning av innbyggerne som enkeltmennesker og et velfungerende demokrati.

Samspill mellom forvaltningsnivåene

Randaberg kommune mener at det er viktig at man finner fram til gode måter å sikre samordning fra statens og fylkeskommunens/regionenes side slik at man unngår sprikende styringssignaler.

Merknader knyttet til øvrige tema i utredningen

Statusbeskrivelse av distrikts- og regionalpolitikken

Distriktskommisjonen gir en statusbeskrivelse for dagens distrikts- og regionalpolitikk om at det er sprik mellom mål og virkelighet. Det finnes videre verdiskapingspotensial som ikke utløses og det er mangel på helhetsperspektiv.

Randaberg kommune kan bla. trekke fram at vi har gjort egne erfaringer med dårlig statlig samordning og manglende forståelse for stedlige særegenheter innenfor bl.a. landbrukspolitikken og samferdsel.

Utfordringene

Ifølge Distriktskommisjonen er utfordringene å få til en politikk innrettet mot økt verdiskaping som tar utgangspunkt i at ressursene, også de menneskelige, har en gitt lokalisering. Videre mener kommisjonen at det er viktig å skape sterke regionale nærings- og kompetansmiljøer – bygd på regionenes egne forutsetninger.

Randaberg kommune vil understreke at fokus på disse utfordringene ikke må gå på bekostning av fokus på velferdstilbud til innbyggerne. De to temaene må ses i nær sammenheng. Strukturer må ikke lages kun med tanke på bedre ivaretagelse av samfunnsutviklerrollen.

Randaberg kommune er enig med Distriktskommisjonen i at det må være samsvar mellom kommunale oppgaver og kommunenes økonomiske ressurser, og at rammefinansiering må være det bærende prinsipp. Etter vår vurdering er det *her* de største utfordringene ligger for å få til velfungerende lokalsamfunn og demokrati.

Sluttkommentar

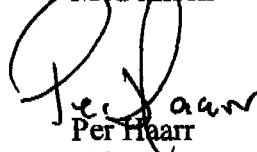
Kommunene på Jæren har i dag et veldig godt samarbeid innen mange viktige områder. Vi samarbeider *frivillig* om bl.a. næringsutvikling, arealplanlegging, samferdsel, ulike tjenestetilbud og innkjøp. Samarbeidspartnerne varierer etter hvilken oppgave som skal løses.

På denne måten ivaretar vi *dynamiske og hensiktsmessige avgrensninger*, noe som bør være et poeng i seg selv i en tidsalder hvor endringer skjer forholdsvis raskt.

Jæren har også nylig blitt omtalt som nummer èn i landet på næringsutvikling.

Randaberg kommune kan ikke se at det er dokumentert at et nytt folkevalgt regionnivå og fastsetting av nye kommunegrenser er de rette løsningene på de utfordringene som kommunene og regionene står overfor.

Med hilsen

Per Haarr
rådmann

Vedlegg :   Utskrift fra møtebok, Randaberg kommunestyre 05.01.2005
Kopi m/vedlegg: Kommunenes Sentralforbund – som høringsuttalelse til KOU 2004:1